

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 2. Salonius & Lorençana per Paraquariam excurrunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

HISTORIÆ
PROVINCIAE PARAQUARIÆ
SOCIETATIS JESU
LIBER SECUNDUS.

CAPUT

I.
Nova subsidia in Tucumaniam & Paraquariam inducuntur.

Joannes Romerus Socii proficitur.

Pauperum integritati curantur.

Socii per Provincias distribuntur.

EODEM Anno, quo Chilense regnum Societatem accepit, Joannes Sebastianus Parricius Provincialis, in Tucumania Paraquariaeque subsidium Joannem Romerum, Gasparem Monroium, Joannem Vianam, & Marcellum Lorençanam Sacerdotes, variis temporibus ex Hispania advectos, necnon Joannem Aquilam Laicum submisit. Et quia Claudius Aquaviva Generalis recentibus litteris mandaverat, Socios è Brasiliâ ab Josepho Anchieta ante quinquennium missos subesse Peruvia Provinciali debere, Joannes Romerus vir tanto oneri par, pro Joanne Fontio in Peruviam revocato, præesse Tucumania Paraquariaeque Socii iustus est. Cujus prima cura fuit mandata Provincialis sui exequi; jubentis, ex consilio Patrum Seniorum, prædium in Salensi Tucumania ditione, pro alendis Missionariis ab defessore suo dono acceptum, dividere: nam prima illa Societatis Peruanae columnina prudenter censebant, Deum eorum corporibus non defuturum, qui animarum lucro se totos traderent: nec cum instituti nostri rationibus quadrare, si viri Apostolicis excursionibus destinati implicarentur agrorum procurazione. Amoto eo obstaculo, Joannes Romerus ex designatione Provincialis Socios in regiones sic distraxit. Alfonso Barfenam, Joannem Salonium, Marcellum Lorençanam & Joannem Aquilam Paraquariae metropolim insidere; Emmanuelem Ortegam & Thomam Fildium in Guaraniâ perseverare; Petrum Agnascum atque Gasparem Monroium Omaguacis Christo lucrandis insistere; Franciscum Angulum & Joannem Vianam in Tucumania metropoli rem Christianam curare iussit. Ipse more ducis nullo loco fixus, consilio & manu promptus, ubique aderat, exiguis copiis & seipso immensitatem terrarum occupans.

CAPUT

II.
Salonius & Lorençana per Paraquariam latissime excurrunt.

Salonii facies aduertitur.

IOANNES Salonius de Societate in Assumptionis urbe toto quinquennio perseverarat, cohiberatque animi impetum, volentis ad longinquas expeditiones pergere; ratus nihil gratius Deo se facere posse, quam si cives & suburbanos in officio contineret. Sed ubi subsidiarii Socii advenere, ab Barfenâ flagitat, ut sibi cum Marcello Lorençanâ, partim adverso Paraquario, partim per littorales sylvas & paludes, quantum viribus humanis eniti possent, Divini verbi seminandi ergo, ireliceret. Impetratâ missione, exiguo viatici apparatu, se dant in viam. Ibant per paludosa loca umbilico tenus aquis sæpè immerfi: luctabantur cum arundinetis: vias tigribus & viperis infestas pervadebant: inundatas cluvionibus terras tranabant, tantâ corporum incuriâ periculoque, ut quandoque supra genua luto paludoso impliciti, pluviam reliquo corpore totâ nocte exciperent. Contigit aliquando, ut uterque ab adventitiarum aquarum murmure perterrefacti, intempestâ nocte, subitam submersionem timerent, quam ut præveterent, nitratum pulverem (uti in his regionibus fieri quandoque solet) ad usum excitandi ignis ex sacculo elicere: at cum tenebrarum errore liberalius, quam par erat, escæ applicuissent, concepta flamma ita involuit Salonium, ut excoriatâ facie, & palpebris adustis, ad aliquot dies non sine immenso dolore cæcitet. Eodem tempore Marcellum Lorençanam ægrotantem Solis immensus ardor, culicum diu noctuque in paludosis locis fodicantium infestatio, nebulæ gravitas, ciborum insolitorum usus ad

extrema

extrema deduxit. Refectistamen utcumque viribus, centum leucas ab urbe progressi, Cucuisenses, Guarambaræos, Piraienses, Itatinos, Atiranos, diffitos inter se Paraquariæ populos, Sacerdotibus magna ex parte destitutos, adivere. Sed Deum immortalem, quali fructu? littorales sylvæ excussæ, latebræ sylvestrium hominum indagatæ, sermo divinus ubique sparsus, omnes denique venatorum Apostolicorum industriæ ita depromptæ, ut magna ferorum hominum multitudo, Baptismo aliisque lustrata Sacramentis, quinque mensium spatio, quo hæc venatio duravit, in casses Christi sese implicuerit. In reditu, sacri venatores pœnè palmam Martyrii reperere, conspirantibus in utrumque ferocissimis Barbaris, quorum manus non evassent, nisi, accepto per puerum indicio, torto itinere periculum prævertissent. Triginta ab urbe leucis per Guaicuræorum, in Hispanos nuper rebellium, atque cædibus omnia complementum fines, protegentibus athletas suos Superis, indemnes etiam transfere.

INTERIM Alfonso Barlena, suo more, sermonibus planè divinis, & Sacrorum Administratione, diu noctuque æquè in Indos ac Europæos beneficis, solus numerosam urbem pascebat: donec Joannes Romerus, collectâ per quadringentarum leucarum iter magnâ animarum messe, Socios pro munere lustraturus, ex ultima Tucumania adveniret: qui quidquid ad augendam Dei gloriam faciendum pro tempore putavit, facile confecit. Alfonso Barlenam, recenti ægitudine atque laboribus Apostolicis pœnè confectum, debitâ cum veneratione amplexatus, tantisper quiescere voluit. Salonium & Lorençanam honestissimis periculis defunctos, ab sua expeditione reduces, paterno amore excepit. Insuper Salonium, pro re Christianâ fideliter quinquennio in urbe administratâ, religiosi laudibus commendavit. Mox, distributis inter paucos officiis, universos Paraquariæ Ordines, Societatis more, curandis suscepit. Sacerdotes urbis pœnè omnes, seditionem movere paratos, cum Episcopi Vicario conciliavit; publica juventutis offendicula amovit; corruptos mores, tum per se, tum per emissarios pueros, qui Christianâ libertate turpium sermonum & juramentorum consuetudinem atque alia vitia carperent, correxit. Quâ in re memoratu jucunda mihi videtur duorum puerorum simplex audacia, toridem cives, quod unico tantum genu flexo Sacro-sanctum Sacrificium indecorè in templo spectarent, reprehendentium: quod adeò venustè & urbanè (summum Regem utroque genu dignum adorari in aurem susurrantes) fecerunt, ut unus civium suo cenfiori equum pro monitione, & alter pretiosa tibialia, narrando prorsus cincinnatulis Europæis exemplo, dono dederint. Inter gravia Concionum negotia Romerus non intermittebat puerorum curam, tantâ cæterorum Sociorum in idem officium propensione, ut ipsemet Barlena, Peruvix & Tucumanix Apostolus, multarumque palmarum vir, in deponentâ ætate nusquam se voluerit ab iis per vices docendis eximium: dicere solitus, rem utilitate metiens, si reviviscerent vires, onus erudiendorum puerorum lubentiùs se, quàm concionum, in summâ celebritate auditorum habendarum, assumpturum. Sed princeps omnium studium erat Indos omni ope juvandi. Romerus tantâ contentione Guaranicè loqui discebat, ut Barlena in suburbanâ excursionem, paucorum dierum opus, ejus concionem cum audisset, non potuerit temperare, quin beatos evangelizantis pedes utrâque manu prehensens summâ veneratione oscularetur. Denique nobiles, cives, plebei, senes, fœminæ, Indi, Æthiopes, Hispani, uno ore fatebantur, post adventum Sociorum planè immutatam Rempublicam. Primores urbis utilitatem, non præsentem solum fructu, sed futuri spe emolumenti æstimantes, quoquo modo enitendum censuere, ut bonum, quod quasi per transfennam experiebantur, perpetuitatem acciperet. Igitur Magistratus civilis, & Quæstores Regii, ad Regem Catholicum litteras mittunt Societatis laudibus plenas, postulantes ut vellet, Regia autoritate interpositâ, Jesu Socios quàm plurimos, imperatâ mansione, submittere: iidem eandem rem ab Claudio Aquavivâ Generali, & Joanne Sebastiano Parricio Provinciali, amplissimis verbis etiam postulavere. Nec his contenti, manum operi admoventes, fundum pro templi & domûs nostræ areâ, commodo urbis

Salonius & Lorençana de vitâ periclitantur.

CAPUT III.
Assumptio- nis urbe ab Sociis excollitur.

Joannes Romerus multa facit memorati digna.

Vitia per pueros utiliter castigata.

Pueros docendâ munus commendatur.

Urbs Assumptio- nis Societatis sedem postulat.